

Høyringsuttale frå biblioteksjefane i Vest-Telemark – Bibliotekreform 2014

Generelle merknader:

Bibliotekreform 2014 er ein grundig og god gjennomgang av status, utfordringar og utviklingspotensial på biblioteksektoren, og reforma peikar på mange gode tiltak for å lyfte bibliotekområdet. Utreiinga vil derfor vere ein nyttig reiskap for bibliotekarbeidet i den enkelte kommunen, uansett utfall av handsaminga. Det er også positivt at framlegga femner om heile bibliotekområdet, inkludert skulebibliotek, og at brukaren er i sentrum.

Merknader til dei enkelte forslaga:

Vi kommenterer berre dei tiltaka vi meiner vil ha mest å seie for vårt distrikt og våre brukarar.

Innhald og tenester:

- Felles nasjonale digitale tenester: Utviklinga av slike tenester er avgjerande for bibliotek i distrikta. Særleg meiner vi Samsøk og tilgang til sentrale kunnskapskjelder via nasjonale lisensar er viktig, m.a. for å styrke biblioteka som læringsarena for t.d. fjernstudentar. På innhaldssida er det viktig at også lokalt stoff blir digitalisert.
- Litteraturformidling og ei utvida innkjøpsordning: Dette er vi svært positive til. Program for litteraturformidling og å styrke og utvide innkjøpsordningane for litteratur og andre media er mellom dei tiltaka som er viktige for å oppnå berekraftige og framtidretta bibliotek der brukarane får tilbod på høgt og jamt nivå uavhengig av bustad. Det skisserte tiltaket knytt til formidling av litteratur som kjem til biblioteka gjennom innkjøpsordninga, vil føre til at vi kan utnytte eksisterande ressursar enda betre. Ein føresetnad for utviding av innkjøpsordninga til også å dekkje andre media må vere at innkjøpt materiale blir tilgjengeleg for alle brukarar via folkebiblioteka (dette er ikkje ein føresetnad for t.d. innkjøp av musikk).

Struktur og organisering:

- Konsolidering: Vi støttar målet som ligg til grunn for konsolideringstanken, dvs. betre bibliotektilbod, men vi er ikkje sikre på at konsolidering og samanslåing slik bibliotekreforma legg opp til, er den einaste rette vegen. I Vest-Telemark har sju kommunar i fleire år hatt eit godt biblioteksamarbeid, m.a. har alle same datasystem, felles katalog, felles lånekort (før dei nasjonale lånekorta kom), og vi har hatt felles litteraturformidlingsprosjekt. Dette har vi greidd på frivillig vis, med små stillingsressursar og utan tilskot frå ABM. Vi meiner det må vere mogeleg å stille krav om samarbeid, men at ulike modellar kan utviklast, og utan at full samanslåing skal vere eit vilkår for å kunne få tildelt prosjektmiddel frå ABM-utvikling. I Vest-Telemark, som alt i dag har eit samarbeid der ein utnyttar kompetanse og ressursar til felles beste, set vi spørsmålsteikn ved om eit hierarki og ein eventuell kamp om å få det konsoliderte hovudbiblioteket vil vere betre enn eit forpliktande og utviklande samarbeid tufta på flat struktur og sjølvstende.

Vi er også redde for kva ei eventuell konsolidering på sikt vil ha å seie for bibliotekavdelingane i den einskilde kommunen. Om eit konsolidert bibliotek skal gjennomførast med hovudbibliotek og avdelingar, må ein leggje vekt på at alle kommunar får si avdeling. Sjølv med dette ser vi med uro på kor mange "gamle" kommunar som har mista biblioteka sine etter kommunesamanslåingar. Det er

kommunane som fekk hovudbiblioteket, som på sikt har fått behalde biblioteket sitt. Eitt stort og velutstyrt bibliotek i regionen er ikkje nok når avstandane er så store som i Vest-Telemark.

- Forslaget om program for skulebibliotekutvikling, med tankar om t.d. skulebibliotekkoordinator, er positivt og kan truleg virke stimulerande for å vidareutvikle samarbeidet mellom skule- og folkebibliotek i kommunane.
- Framlegget om eit program for å utvikle det fysiske biblioteket ved t.d. å ta inn att øyremarka tilskot til biblioteklokale og mobil bibliotekverksemd er bra, men ei tildeling bør etter vår meining ikkje avhenge av gjennomført konsolidering. Trådlaut høghastighetsnett i alle bibliotek er også eit positivt forslag.
- Utvikling av Norgesbiblioteket gjennom felles profilering, men særleg med felles transportordning vil vere svært viktig for oss. Det vil gi alle brukarar ein viss standard i basistilbodet og tilgang til kunnskap, kultur og informasjon uavhengig av bustad. Likevel må det sjølvsagt vere rom for lokal tilpassing og lokalt særpreg for å møte lokale behov.
- Endring av biblioteklova til å gjelde for alle offentlege bibliotek for å sikre biblioteksamarbeidet i eit nasjonalt nettverk vil m.a. styrke fjernlånssamarbeidet, noko små bibliotek er heilt avhengige av. Det vil også styrke vårt tilbod til brukarane dersom fjernlånssamarbeidet blir utvida til å gjelde alle media. Ved ei eventuell endring meiner vi det er viktig å vidareføre gratisprinsippet og kompetansekravet i gjeldande lov.

Kompetanse og forskning:

Kompetanseauke, gjerne nettbasert, for å lyfte alle bibliotek opp til ein høg, felles standard er viktig og nødvendig for å løyse framtidens oppgåver og sikre brukarane lik og god kvalitet på tilbodet.

Andre merknader:

Bibliotekreform 2014 er eit utfordrande, tankevekkjande og omfattande dokument som krev debatt og føreset vilje både til handling og til økonomiske lyft også på lang sikt. Gjennomføring av tiltaka krev løyvingar frå staten, men også frå bibliotek-eigarane ved kommunar og fylkeskommunar. Dette må til om ein skal sikre at alle geografiske område skal kunne gje innbyggjarane sine eit betra bibliotektilbod i tråd med intensjonen i reforma. I det vidare arbeidet må ansvar og oppgåver kome tydeleg fram. Det er også viktig at oppgåver som dagens fylkesbibliotek utfører, blir vidareført dersom/når fylkeskommunen blir borte.

Gjennomføring av strategiar og tiltak i Bibliotekreform 2014 vil gje eit etterlengta lyft for biblioteka. Det treng vi for at brukarane skal få eit godt tenestetilbod i både tettbygde og griskrendte strøk.